

СТАНОВИЩЕ

**по процедура за защита на дисертационен труд на тема:
„ПРЕЗИДЕНТСКИ АКТИВИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯ НА
ПОЛИТИЧЕСКА КРИЗА (1990-2024)“**

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ от кандидат:

Калоян Георгиев Велчев

Област на висше образование:

професионално направление

3.3. Политически науки (Политология - Сравнителна политология)

Философски факултет

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ)

Становището е изготвено от: проф. д-р Екатерина Иванова Михайлова, преподавател по история на държавата и правото в департамент „Право“ на НБУ, в качеството ми на член на научно жури съгласно Заповед на ректора проф. Георги Вълчев на СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ “СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ на основание чл. 4 от Закона за развитие на Академичния състав в Република България и решение на Факултетния съвет на Философски факултет от 13.05.2025 протокол № 11

Обща характеристика на дисертационния труд и представените материали

Представеният дисертационен труд на тема: „ПРЕЗИДЕНТСКИ АКТИВИЗЪМ В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯ НА ПОЛИТИЧЕСКА КРИЗА (1990-2024)“ съдържа 144 страници текст и библиография, която обхваща 149 академични източника, като от тях 38 са на български език, 111 чуждоезични, 69 – електронни, като са използвани и нормативни актове и онлайн източници. Също така са изработени и приложени таблици относно: Правомощията на държавните глави в Централна и Източна Европа в процеса по формиране на правителство; Правото на вето на държавните глави от Централна и Източна Европа; Датите на връчване на проучвателен мандат за съставяне на правителство; Употребата на вето; Класификацията на българските министри в категория партиец – експерт.

Предмет на изследването

Дисертацията изследва президентската институция в България от самото начало на конституирането ѝ, конституционните модели и проявленията им до 2024 година. Предмет на изследването е президентският активизъм в България като е анализирана президентската институция. Докторантът Калоян Велчев е подходил към изследването си като се е обосновал през работите на автори, разглеждали полупрезидентски режими. Дисертационният труд има за цел да анализира президентския активизъм в България като обясни ролята, мястото и моделите на политическо поведение на държавния глава в българския конституционен модел. Друга цел, която си е поставило изследването, е да се сравни президентската институция в България с останалите европейски демокрации.

За изследователския труд на Калоян Велчев може да се каже, че основна задача на работата му е осмисляне логиката на работа на президентската институция в България като се акцентира между формални и неформални правомощия и практическите действия на държавния глава. Предмет на изследване са: ролята и мястото на президента в българския конституционен модел; дефиниране на понятията президентски активизъм и политическа криза; кога и при какви условия президентите стават активни; различават ли се действията на президентите в условията на рутинно изпълнение на задълженията и тези, при условия на криза; президентът стабилизиращ или не фактор е в условията на криза; поведението на българските президенти в условия на криза.

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд е добре структуриран в четири глави. Първата глава е посветена на президентската институция като такава, втората – на президентския активизъм и моделите на употреба на вето; третата – на ролята и мястото на президента при съставянето на правителство и четвъртата – на ролята на президента при политическа криза. Дисертантът е добре запознат с основните изследвания, които са правени и публикувани до настоящия момент относно президентската институция и в частност – в България. Във всяка от главите подробно е разгледана теоретичната постановка на темата, а изводите са обосновани на основата на изследване на поведението на българските президенти в различните ситуации, в които са били поставяне. Направените изследвания са подробно и добре подредени и систематизирани. Правят впечатления множеството таблици в

дисертационния труд, който придават яснота на изследването и обосновават направените изводи.

Резултати, приноси и публикации

Приемам заявления принос от страна на кандидата, а именно:

- събраната и систематизирана информация – сама по себе си тази доста подробно и методично свършена работа относно президентския активизъм представлява изключително ценно поле за анализ и заключения и за други изследвания – било то на автора, било на други изследователи;
- представената цялостна концепция на основата на изследване на президентския активизъм в условия на криза;
- въвеждането на понятието кризисен/извънреден президентски активизъм.

Публикациите, които са представени, както и докладите на научните форуми потвърждават интереса на докторанта към темата на дисертацията, като показват възможностите му да обработва систематично информация и да я анализира. Ще посоча само някои от тях - „Роля и място на президента в процеса по съставяне на правителство в България“, Докторантски четения СУ, 2021. (392-405); „Държавните глави в Европейския Съюз и войната в Украйна- позиции, активност, роля“, Сборник „Европейският Съюз в „окото на бурята“- Обединена Европа или Европа на нациите“, 2022. (27-37); „Теоретичен преглед на изследванията за полупрезидентските режими: дебати и тенденции“, Докторантски четения, 2022. (283-299) и др.

Автореферат

Предоставеният автореферат представя основните елементи на дисертационния труд. Той е в обем от 21 стр. и отговаря изцяло на изискванията за изготвянето му и представя точно и коректно резултатите, изводите и съдържанието на дисертационния труд. В него са описани приносите, използваната библиография, публикациите по темата на дисертацията.

Заключение

След като се запознах с представените в процедурата дисертационен труд и

придружаващите го научни трудове и въз основа на направения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, потвърждавам, че представеният дисертационен труд и научните публикации към него, както и качеството и оригиналността на представените в тях резултати и постижения, отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и съответния Правилник на СУ „Св. Климент Охридски“ за придобиване от кандидата Калоян Георгиев Велчев на образователната и научна степен „доктор“ в научната област на висше образование в професионално направление 3.3. Политически науки (Политология - Сравнителна политология), Философски факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ (СУ).

Кандидатът Калоян Георгиев Велчев удовлетворява минималните национални изисквания в професионалното направление и не е установено плагиатство в представените по конкурса научни трудове.

Въз основа на гореизложеното, препоръчвам на научното жури да присъди на Калоян Георгиев Велчев придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

16.07.2025 г.

Изготвил рецензията:

проф. д-р Екатерина Михайлова